

Wymagania na oceny z etyki w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Dobroniu

Na **I etapie edukacyjnym (klasy I-III)** zajęcia z etyki mają na celu przybliżenie wartości etycznych na podstawie baśni, bajek, opowiadań a także obserwacji życia codziennego. Ze względu na specyfikę dziecięcego rozumowania w trakcie zajęć analizowane są postawy przede wszystkim postaci literackich i filmowych.

Cele kształcenia:

Uczeń:

- rozumie, że człowiekowi należy okazywać szacunek i wyraża to w stosownym działaniu.
- odróżnia działania dobre od złych
- charakteryzuje postawy moralne (pozytywne i negatywne) bohaterów opowiadań, bajek, historyjek, filmów.
- kształtuje swoją wrażliwość aksjologiczną – umie postrzegać świat w aspekcie jego wartości, zna i aprobuje dobre zachowania, dostrzega i nie aprobuje (nie wyraża pozytywnych emocji) zachowań złych.
- zna główne zasady postępowania obowiązujące w środowisku szkolnym i pozaszkolnym; uczeń stara się przestrzegać tych zasad.

Treści nauczania:

Uczeń:

- dostrzega, że świat jest pełen różnych wartości: uczeń dostrzega, że może na różne sposoby odnosić się do innych ludzi, do siebie samego, do świata przyrody, podając przykłady działań dobrych i złych wobec innych, wobec siebie i wobec przyrody
- wie, że jako człowiek posiada wyróżnioną wartość nazywaną godnością
- wymienia elementy niezbędne do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny: podmiot działania (autor, sprawca), adresat działania, intencja działania, działanie (treść działania), skutek (konsekwencja)
- zna i objaśnia podstawowe pojęcia związane z oceną moralną: dobro, zło, norma (zasada), postawa moralna, obowiązek, odpowiedzialność, bohaterstwo; uczeń zna pojęcie morału; uczeń wykorzystuje podstawowe pojęcia moralne do charakteryzowania bohaterów opowiadań, bajek, legend, historyjek, filmów
- potrafi wymienić różne zalety i wady człowieka
- stara się okazywać szacunek rodzicom i nauczycielom – na przykład uczeń nie przeszkadza nauczycielom podczas lekcji, uczeń pomaga rodzicom w prostych czynnościach domowych
- stara się okazywać szacunek koleżankom i kolegom – na przykład uczeń pomaga koleżankom i kolegom, dzieli się z nimi swoimi przyborami szkolnymi i zabawkami, w zabawach i grach zespołowych przestrzega zasady fair play
- stara się okazywać szacunek innym osobom – na przykład uczeń wie, że nie należy sprawiać przykrości innym, zwraca się do dorosłych i rówieśników w sposób uprzejmy
- rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, koleżeństwo, szacunek, wdzięczność, tolerancji
- wie, że jest kimś równie wartościowym jak inni ludzie, zna i stara się rozwijać swoje zalety, stara się eliminować swoje wady
- zna podstawowe obowiązki wobec siebie i stara się je realizować – na przykład realizuje obowiązek uczenia się, troszczy się o swoje zdrowie

- rozumie, czym jest uczciwość, odwaga, sumienność, praca, honor
- rozumie, że klasa jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego klasy, uczeń angażuje się we wspólne działania
- rozumie, że rodzina jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego rodziny
- rozumie, że naród jest wspólnotą; uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego ojczyzny
- rozumie na czym polega wartość współpracy, dobra wspólnego, czym jest sprawiedliwość, patriotyzm
- dostrzega wartość miejsc, w których żyje i jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić
- podaje przykłady mądrego korzystania z dobrodziejstw przyrody
- wie, jak można chronić przyrodę, uczeń angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody (np. bierze udział w akcji: „sprzątanie świata”)
- wie, dlaczego nie powinno się krzywdzić zwierząt.

Na **II etapie edukacyjnym (klasy IV-VIII)** zajęcia z etyki mają pomóc w kształtowaniu refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych. Szczególnym zadaniem jest wspieranie uczniów w poszukiwaniu wartości, ukazywanie sensu praw i obowiązków występujących w różnych sytuacjach społecznych oraz uczenie szacunku dla samego siebie.

Cele kształcenia:

Uczeń:

- rozumie, kim jest jako osoba ludzka,
- rozumie, że każdemu człowiekowi należy okazywać szacunek i wyraża to w stosownym działaniu,
- zna i stosuje podstawowe pojęcia niezbędne do charakterystyki moralnej określonego działania; odróżnia działania dobre od złych,
- charakteryzuje pozytywne i negatywne postawy moralne
- kształtuje swoją wrażliwość aksjologiczną – postrzega świat w aspekcie jego wartości, dostrzega i aprobuje dobre zachowania, dostrzega i nie aprobuje zachowań złych
- zna główne zasady postępowania obowiązujące w środowisku szkolnym i pozaszkolnym; uczeń stara się przestrzegać tych zasad,
- analizuje własne postępowanie i ocenia je w aspekcie dobra i zła moralnego,
- angażuje się w działania na rzecz wspólnego dobra,
- zna wybrane stanowiska i problemy etyczne,

Treści kształcenia:

Uczeń:

- zna i objaśnia wybrane pojęcia moralne: dobro i zło moralne, wartość moralna, obowiązek moralny, ocena i norma moralna, wina moralna, odpowiedzialność, sumienie, postawa moralna (cnota i wada), bohaterstwo; uczeń wykorzystuje podstawowe pojęcia moralne do charakteryzowania bohaterów legend, mitów, baśni, powieści, filmów
- wyjaśnia, co to znaczy być osobą; uczeń objaśnia pojęcie godności człowieka
- zna i rozumie pojęcia niezbędne do przeprowadzenia analizy etycznej ludzkiego postępowania: czyn, zaniechanie, struktura działania (podmiot działania, adresat

działania, motyw działania, intencja działania, treść działania, skutek działania, okoliczności działania);

- zna i posługuje się głównymi kategoriami deontycznymi: działania nakazane, zakazane, dozwolone; uczeń zna i objaśnia następujące zasady etyczne: zasada niekrzywdzenia, złota reguła, nakaz miłości bliźniego,
- zna różnicę między moralnością a obyczajowością, prawem i religią
- wie, że należy okazywać szacunek rodzicom i nauczycielom; uczeń stara się okazywać szacunek rodzicom i nauczycielom – na przykład uczeń nie przeszkadza nauczycielom podczas lekcji, uczeń pomaga rodzicom w różnych czynnościach domowych,
- wie, że należy okazywać szacunek koleżankom i kolegom; uczeń pomaga koleżankom i kolegom, w grach zespołowych przestrzega zasady fair play,
- stara się okazywać szacunek innym osobom – na przykład uczeń zwraca się do dorosłych i rówieśników w sposób uprzejmy, wie, że nie należy sprawiać przykrości innym ludziom,
- rozumie, czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, wdzięczność, szacunek, koleżeństwo, wolontariat, tolerancja,
- wie, że jest kimś równie wartościowym jak inni ludzie, zna i rozwijać swoje zalety, eliminuje swoje wady,
- zna i realizuje podstawowe obowiązki ucznia (np. obowiązek uczenia się, troska o swoje zdrowie, bezpieczeństwo)
- rozumie, czym jest uczciwość, roztropność, umiarkowanie, męstwo, sumienność, wartość pracy, honor,
- rozumie, że klasa jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego klasy, uczeń angażuje się we wspólne działania
- rozumie, że rodzina jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego rodziny
- rozumie, że ojczyzna jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego ojczyzny
- rozumie, na czym polega wartość współpracy, dobra wspólnego, czym jest sprawiedliwość, patriotyzm, demokracja
- dostrzega wartość miejsc w których żyje, uczeń jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić, uczeń argumentuje na rzecz tezy, że przyrodę należy chronić
- podaje przykłady mądrego korzystania z dobrodziejstw przyrody uczeń umiejętnie korzysta z przyrody
- wie, jak można chronić przyrodę, uczeń angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody (np. bierze udział w akcji: „sprzątanie świata”)
- wie, dlaczego nie powinno się krzywdzić zwierząt, uczeń nie krzywdzi zwierząt
- argumentuje na rzecz tezy, że ludzie są odpowiedzialni za ochronę przyrody (także w kontekście przyszłych pokoleń),
- wie, że dla ludzi wierzących Bóg jest najwyższym dobrem (wartością) i źródłem prawa moralnego;
- wyjaśnia, czym są wartości chrześcijańskie, objaśnia ich uniwersalne znaczenie (roszczenie do uniwersalności);
- wie, czym jest moralność świecka (laicka);
- uzasadnia, dlaczego należy okazywać szacunek zarówno ludziom wierzącym, jak i niewierzącym;

- charakteryzuje komponenty moralne wielkich religii: judaizmu, hinduizmu, buddyzmu, chrześcijaństwa, islamu;
- nie dyskryminuje innych ludzi, ze względu na ich przekonania dotyczące sfery sacrum
- uczeń wyjaśnia tezę Sokratesa, że cnota jest wiedzą, tłumaczy, dlaczego Sokrates uchodzi za wzorzec moralny
- wyjaśnia Arystotelesowskie rozumienie cnoty etycznej, prezentuje Arystotelesowskie rozumienie przyjaźni
- wyjaśnia pogląd nazywany hedonizmem.
- charakteryzuje stoicki ideał mędrca, wyjaśnia, na czym polega dobre życie
- zna i rozumie pojęcie prawa naturalnego, wyjaśnia pojęcie sumienia; uczeń zna i charakteryzuje cnoty kardynalne: roztropność, sprawiedliwość, umiarkowanie, męstwo
- objaśnia pojęcia: spolegliwy opiekun, oczywistość serca; uczeń wyjaśnia postulat o niezależności etyki.
- zna K. Wojtyły rozumienie osoby, zna i rozumie pojęcie godności, zna treść normy personalistycznej i stosuje tę normę do sformułowania oceny moralnej ludzkiego postępowania
- dokonuje analizy i oceny moralnej wybranych zagadnień: np. moralna ocena kłamstwa, moralna ocena ściągania, problem własności intelektualnej, granice prywatności, inne (do wyboru)

Wymagania na ocenę:

Celującą - aktywny udział we wszystkich lekcjach, systematyczne przygotowywanie się do nich, samodzielne przygotowanie prezentacji/projektu, podejmowanie zadań dodatkowych, samodzielne inicjowanie pewnych działań, np. opracowanie tematu związanego z omawianymi zagadnieniami w niewielkim stopniu wykraczającym poza podstawę programową, wzorowe prowadzenie zeszytu.

Bardzo dobrą - systematyczne przygotowanie do lekcji, czynny udział w dyskusjach, posługiwanie się ze zrozumieniem pojęciami z zakresu etyki i filozofii, wzorowe prowadzenie zeszytu i odrobione prace domowe.

Dobłą - przygotowanie do lekcji z niewielkimi uchybieniami, częsty udział w dyskusjach, rozumienie pojęć z zakresu etyki i filozofii, dobrze prowadzony zeszyt i odrobione prace domowe.

Dostateczną – rozumienie omawianych zagadnień, sporadyczny udział w dyskusjach, prowadzenie zeszytu.

Dopuszczającą - bierny udział, zeszyt prowadzony niesystematycznie.

Niedostateczną – niespełnienie powyższych warunków.

Odpowiedź ustna - nauczyciel ma prawo do sprawdzenia wiedzy ucznia w formie ustnej z trzech ostatnich jednostek lekcyjnych. Przy odpowiedzi ustnej, ocenianiu podlegają poziom merytoryczny, poprawne stosowanie terminów i nazw z zakresu etyki oraz kultura wypowiedzi. Wystawiając ocenę za wypowiedź ustną nauczyciel dokonuje jej uzasadnienia.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnej

- zawartość merytoryczna 1-5 pkt.

- posługiwanie się pojęciami z zakresu etyki 1-3 pkt.

- sposób prezentacji 1-3 pkt.

11 ocena celująca

10 ocena bardzo dobra

- 9 -8 ocena dobra
- 7-6 - dostateczna
- 5 -4 dopuszczająca
- 3 - niedostateczna

Prowadzenie zeszytu - zeszyty przedmiotowe sprawdzane są według schematu:

- systematyczność prowadzenia zeszytu (kompletność notatek, zadań domowych) - 5 pkt.
- estetyka – 5 pkt.

- 10 - celujący
- 9 - bardzo dobry
- 8-7 dobry
- 6 - dostateczny
- 5- 4 dopuszczający
- 3 – niedostateczny

Zeszyt ucznia podlega ocenie minimum raz w roku.

Praca na lekcji – nauczyciel może ocenić aktywność ucznia na lekcji.

Systematyczność pracy na lekcji ucznia można oceniać znakiem plus (+).

5 plusów to ocena bardzo dobra.

Referat - jest samodzielną pracą ucznia, który korzystając z różnych źródeł informacji dokonuje opracowania danego zagadnienia, a następnie prezentuje efekty swojej pracy na forum klasy. Nauczyciel może zadać uczniowi kilka pytań z zakresu referowanego materiału. Nauczyciel zaproponuje uczniom dwa razy w semestrze pracę w formie referatu, z której uczniowie mogą, lecz nie muszą skorzystać.

Referaty oceniane są według schematu:

Zawartość merytoryczna 5 pkt.

Sposób prezentacji 3 pkt.

Pytanie dotyczące referowanego zagadnienia 3pkt.

Różnorodność źródeł do których dotarł uczeń 3 pkt

- 14- celujący
- 13- 12 bardzo dobry
- 11-10 dobry
- 10-8 dostateczny
- 7 - 6 dopuszczający
- 5 niedostateczny

Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi –z ADHD:

Uczeń z SPE	Sposoby osiągnięcia celów – warunki zewnętrzne	Sposoby osiągnięcia celów – warunki edukacyjne
Uczeń z ADHD	– oddalenie od okna (ograniczenie dekoncentracji)	– dostosowanie liczby bodźców związanych z procesem nauczania (uczeń z ADHD nie powinien mieć przy sobie zbyt wielu przedmiotów, dotyczy to także pomocy dydaktycznych)